

**Greenfluencer-genomineerde is
kartrekker van *tiny forest*-
beweging in Nederland**

5 min. leestijd

Greenfluencer-genomineerde Daan Bleichrodt is 'de Nederlandse Shubhendu Sharma' – de Indiase ingenieur die honderden *tiny forests* heeft aangelegd in de hele wereld. Geïnspireerd door Sharma legde Bleichrodt als initiatiefnemer in Nederland ruim 250 *tiny forests* aan. Dit deed hij met een team van collega's en vrijwilligers. Het doel: meer contact van kinderen met de natuur en daarnaast meer biodiversiteit en klimaatadaptatie in de stad. 'Mensen die opgroeien in een groene omgeving zijn gezonder, gelukkiger, creatiever en meer maatschappelijk betrokken. Daarom heeft iedereen recht op natuur dichtbij', aldus Daan.

Auteur: Karlijn Raats

Een *tiny forest* is een dichtbegroeid minibos, zo groot als een tennisbaan. Dit is niet alleen een prettige plek voor vogels, vlinders en bijen, maar ook voor mensen. Kinderen leren in het buitenlokaal over de natuur en buurtbewoners ontmoeten elkaar op een groene plek. De bosjes worden geplant volgens de methode van Akira Miyawaki. Het doel is om het bos dat daar van nature was weer te herstellen. De boompjes staan dicht op elkaar, wel drie per vierkante meter. Zo wedijveren ze om het licht en daardoor sluit het bladerdak zich binnen drie jaar. Dit zorgt voor een koeler en vochtiger microklimaat.

De *tiny forests* worden onder begeleiding van IVN Natuureducatie aangelegd in de openbare ruimte en in particuliere tuinen. Bij aanleg in de openbare ruimte worden de buurt en nabijgelegen school of scholen erbij betrokken en door IVN Natuureducatie begeleid bij het gebruik van de *tiny forests* voor natuureducatie en buitlessen.

Op de kaart

Tiny forests zijn niet meer weg te denken uit Nederland; zeven jaar na de aftrap van Bleichrodt's initiatief zijn er meer dan 250 aangelegd. Medio 2021 publiceerde Bleichrodt samen met Maarten Bruns het boek *Tiny Forest: klein bos, groot avontuur*. In dit 'jongensboek'

voor volwassenen beschrijven zij hoe ze van één tot 100 bosjes kwamen en ook wat er onderweg allemaal misging. In januari 2023 komt er een nieuw boek van de auteurs uit: *Minibos in je tuin*. Dit nieuwe boek bevat een korte geschiedenis van het Nederlandse landschap en een handleiding om in zes stappen tot een *tiny forest* te komen. Er staan negen voorbeeldtuinen in beschreven: grote en kleine tuinen, buurttuinen, schooltuinen en ook bedrijventerreinen.

TED-talk

In 2014 begon het *tiny forest*-avontuur voor Bleichrodt, die werkzaam is bij IVN Natuureducatie. Hij zag een TED talk van de Indiase ingenieur Shubhendu Sharma. Sharma werd opgeleid door de Japanse botanist Akira Miyawaki, die een bos aanlegde bij de Toyota-fabriek waar Sharma destijds werkte. Na het zien van het resultaat besloot Sharma zijn baan op te zeggen. Hij richtte vervolgens het bedrijf Afforestt op, om de rest van zijn leven te wijden aan het herstellen van inheemse bossen. Na het zien van zijn TED-talk stuurde Bleichrodt via Twitter een bericht aan Shubhendu Sharma. Uiteindelijk kwam hij via Skype in contact met hem. 'Ik wilde alles te weten komen over het aanleggen van *tiny forests*, en was benieuwd of deze ook in Nederland aangelegd kunnen worden of alleen in tropische landen aanslaan. Ik werd overladen met kennis en heb me vervolgens flink ingelezen. Ook zette hij me aan het denken over fondsenwerving en geschikte locaties.'

Symposia in Nederland

IVN Natuureducatie vond het geweldig, vooral het idee om kinderen in contact met de natuur te brengen en het gebruik van een buitenlokaal, een logische plek voor natuuronderwijs in de buitenlucht. IVN Natuureducatie organiseerde door de jaren heen een aantal symposia over *tiny forests* om er belangstelling voor te kweken. Bij het eerste symposium, in de raadszaal van Zaanstad, was Shubhendu Sharma aanwezig. Deze symposia waren stevast uitverkocht, wat wel aangaf hoe groot de

GREENFLUENCER '22

nieuwsgierigheid in Nederland naar dit nieuwe onderwerp was.

Hierna volgden enkele bijeenkomsten en petit comité, met relaties van het ministerie van LNV, provincies, gemeenten en verschillende fondsen. André Hoek van Hoek Hoveniers meldde zich aan om te helpen bij de aanleg van het eerste *tiny forest*. Zijn bedrijf is als lid van het netwerk Natuurpro actief op het gebied van biodiversiteits- en natuurontwikkeling. Bleichrodt vertelt: 'Hoek Hoveniers heeft veel *tiny forests* in Noord- en Zuid-Holland aangelegd. Bovendien heeft Essi Laine, de landschapsonwerper van Hoek Hoveniers, gedurende de opstartjaren van het *tiny forest*-initiatief meegeholpen om ons netwerk van hoveniersbedrijven te trainen en te voorzien van de benodigde kennis voor de aanleg van *tiny forests*.'

Eerste *tiny forest* in Nederland

Het was niet gemakkelijk om een plek te vinden voor de eerste *tiny forests*. De zoektocht nam ruim een jaar in beslag. Toen stapte de gemeente Zaanstad enthousiast in. Er bestond nog scepsis over het succes van deze bosbouw-methode. Vooral bij de plantdichtheid (drie bomen en struiken per vierkante meter) en de diepe bodembewerking werden vraagtekens gezet.

Bleichrodt: 'Als de bodem luchtig is, voldoende water vasthoudt, genoeg voedingsstoffen bevat en goede drainage heeft, hoeft je niks te doen. Maar in stedelijk gebied is de bodem vaak erg compact; daar is bodemverbetering nodig. Wil je op locaties met een compacte bodem een minibos laten groeien, dan is het nodig om een goede lucht- en waterhuishouding voor de aanplant te creëren. We voeren daarvoor een bodemtest uit, om te kijken hoe de bodem er ter plaatse uitziet en wat er nodig is om deze geschikt te maken voor een *tiny forest*. Het blijkt niet altijd nodig om diepe bodembewerking toe te passen, maar in veel gevallen wel.' Uiteindelijk werd het *tiny forest*-idee steeds populairder, vooral doordat kinderen bij de

De nieuwsgierigheid in Nederland bleek groot: de *tiny forest*-symposia waren stevast uitverkocht

aanleg en de natuureducatie werden betrekken om hen op die manier de buitenlucht in te krijgen. Een van de voordelen van een *tiny forest* is dat kinderen snel resultaat zien van wat zij zelf hebben aangelegd

Bleichrodt legt uit: 'Niet voor iedereen is de natuur vanzelfsprekend. Drie op de vier kin-

'Al 5,3 miljoen mensen hebben nu een of meerdere *tiny forests* in hun woonplaats'

deren in Nederland groeien op in de stad, ver van de natuur. Hoe meer uitzicht kinderen op groen hebben, hoe beter ze kunnen omgaan met stress, bleek uit een studie van de Cornell-universiteit. Een *tiny forest* brengt de natuur naar de stad. Kinderen helpen bij de aanplant, verzorgen het bos en krijgen er les. Ook al kost het door hun betrokkenheid meer tijd om aan te planten, de winst is dat de beleving van de kinderen wordt aangesproken.'

In december 2015 was het zover. Onder leiding van Shubhendu Sharma legde IVN Natuureducatie het eerste *tiny forest* aan in Zaandam, het Groene Woud. Dit bos werd door twee scholen geadopteerd.

Succes bij gemeenten, fondsen en sponsors

In totaal zijn er meer dan 170 *tiny forests* aangelegd in de openbare ruimte en bijna 90 bij mensen in de achtertuin. Ruim 60 gemeenten en 6 provincies werken samen met IVN Natuureducatie. Zij hebben de verplichting op zich genomen om de *tiny forests* minstens tien jaar te laten staan en de natuur er zijn gang te laten gaan. Ook delen ze de kosten van het *tiny forest* (gemiddeld 22.000 euro) met het IVN. Verschillende fondsen en subsidies zorgden voor cofinanciering, maar ook sponsors

dienden zich aan. 'De grootste sponsor was de Nationale Postcode Loterij; die heeft tot afgelopen jaar rond de 100 *tiny forests* gefinancierd', vertelt Bleichrodt. 'In 2023 gaat IVN Natuureducatie 8 *tiny forests* aanleggen in een partnership met bouwbedrijf VolkerWessels. Dit aantal wordt de komende jaren uitgebreid tot 20 à 25.'

Particulieren

Ook in particuliere tuinen kunnen *tiny forests* worden aangelegd. 'Al meer dan 90 tuineigenaren hebben een kleiner *tiny forest* aangelegd', vertelt Bleichrodt. 'IVN heeft ook een spin-off bedacht, 'Tuiny Forests'. Al meer dan 5000 particulieren hebben op basis van een uitgebreide handleiding binnen een halve dag hun tuin verrijkt met zo'n minibosje van 6 m². Als alle tuineigenaren in Nederland in actie zouden komen, genereert dat een enorme impact. Bij elkaar is dit een oppervlakte van 54.000 hectare, gelijk aan Nationaal Park de Hoge Veluwe.'

Wetenschappelijk onderzoek

In 2017 deed Wageningen Environmental Research in opdracht van het ministerie van LNV onderzoek naar de biodiversiteit in het *tiny forest* in Zaanstad. Fabrice Ottburg, die het onderzoek leidde namens WENR, vond met een team vrijwilligers 172 verschillende planten- en diersoorten.

Bleichrodt: 'Door sponsoring van de Nationale Postcode Loterij kwam er geld beschikbaar om elf *tiny forests* vier jaar lang te laten volgen met betrekking tot biodiversiteit, CO₂-opslag, waterberging en hittestress.' Bleichrodt werd bij deze actie verrast door BN'er Nicolette van Dam. 'In de elf *tiny forests* werden vervolgens 634 verschillende diersoorten en 298 verschillende plantensoorten aangetroffen. Vooral dieren als mieren, bladluizen, miljoenpoten, regenwormen en slakken vonden hun weg naar de minibosjes, maar er werden ook amfibieën, vlinders en vogels waargenomen, zoals ijsvogels en groene spechten.'

3-30-300

Eveneens genomineerd voor de Greenfluencer Award is Cecil Konijnendijk, de bedenker van de vuistregel 3-30-300: iedereen moet in zijn directe omgeving uitzicht hebben op minimaal drie bomen en 30 procent kroonbedekking en een parkje op maximaal 300 m afstand hebben. Bleichrodt kan zich vooral vinden in het idee van toegang tot groen binnen 300 m afstand.

'Wij hebben in onze nabijheid natuur nodig. In 2007 deed een Engelse krant onderzoek naar de afstand die kinderen van een jaar of acht, van verschillende generaties, in de loop van de tijd aflegden om van school naar huis te lopen. In 1910 was dat 8 mijl, circa 12 km. Tegenwoordig is dat nog maar 300 m. Maar in de stad, waar driekwart van de Nederlanders woont, is de natuur beperkt. Veel kinderen hebben geen uitzicht op een boom, terwijl is bewezen dat het hen helpt om negatieve levensgebeurtenissen te verwerken. Daarnaast hebben wij als mensen ook een verantwoordelijkheid om goed te zorgen voor de miljoenen andere wezens met wie we deze planeet delen.'

'Er moeten nog flink wat stappen worden gezet om iedereen toegang te geven tot groen binnen 300 m', relativeert Bleichrodt. 'Maar een *tiny forest* brengt de natuur in elk geval al een stuk dichtbij mensen, en vooral bij kinderen. Al 5,3 miljoen mensen hebben nu een of meerdere *tiny forests* in hun woonplaats. Vanuit dit perspectief gezien heeft een op de drie inwoners toegang tot groen, al is het nog niet altijd binnen 300 m. Maar het is een goed begin om verder uit te bouwen.'

Prijzenregen

Het *tiny forest*-initiatief is al meermaals in de prijzen gevallen: de Natuurprijs Noord-Holland en de Nationale Natuurprijs van het Nationale Groenfonds in 2016, in september 2022 de VHG Groenprijs en in november 2022 een prestigieuze marketingprijs, de zilveren Effie. Wie weet volgen er nog meer prijzen als Bleichrodt wordt verkozen tot Greenfluencer 2022.

Bleichrodt is bescheiden. 'Gelukkig zijn er overal in de wereld mensen die, net als ik, het *tiny forest*-concept hebben opgepakt. Ondanks ons harde werk had ik nooit kunnen voorzien dat het *tiny forest* in Nederland zo zou aanslaan. Het is waanzinnig mooi om te zien dat dit idee de afgelopen jaren zo breed omarmd wordt', zegt Bleichrodt tot besluit.

